

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 14ης Ιανουαρίου 2010*

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-430/08 και C-431/08,

με αντικείμενο αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής απόφασης βάσει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το VAT and Duties Tribunal, Edinburgh (Ηνωμένο Βασίλειο) και το VAT and Duties Tribunal, Northern Ireland (Ηνωμένο Βασίλειο), με αποφάσεις της 23ης Σεπτεμβρίου 2008, που περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 29 Σεπτεμβρίου 2008 στις δίκες

Terex Equipment Ltd (C-430/08),

FG Wilson (Engineering) Ltd (C-431/08),

Caterpillar EPG Ltd (C-431/08)

κατά

The Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, πρόεδρο τρίτου τμήματος, προεδρεύοντα του τετάρτου τμήματος, E. Juhász, Γ. Αρέστη, J. Malenovský και T. von Danwitz (εισηγητή), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Poiares Maduro
γραμματέας: C. Strömholm, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 24ης Σεπτεμβρίου 2009,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Terex Equipment Ltd, εκπροσωπούμενη από τον J. White, barrister,
- οι FG Wilson (Engineering) Ltd και Carterpillar EPG Ltd, εκπροσωπούμενες από τους G. Salmond, solicitor, και R. Cordara, QC,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την H. Walker, επικουρούμενη από την S. Moore, barrister,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από την L. Bouyon και τον R. Lyal,

κατόπιν της απόφασεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Οι αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής απόφασεως αφορούν την ερμηνεία των άρθρων 78, 203, 204 και 239 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1, στο εξής: τελωνειακός κώδικας) καθώς και του άρθρου 865 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1677/98 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 1998 (ΕΕ L 212, σ. 18, στο εξής: εκτελεστικός κανονισμός).
- ² Τα ερωτήματα αυτά ενέκυψαν στο πλαίσιο δικών μεταξύ των εταιριών Terex Equipment Ltd (στο εξής: Terex) καθώς και FG Wilson (Engineering) Ltd (στο εξής: Wilson) και Caterpillar EPG Ltd (στο εξής: Caterpillar) αφενός και των Commissioners for Her Majesty's Revenue & Customs, αφετέρου, σχετικά με τις συνέπειες της αναγραφής, στις διασαφήσεις επανεξαγωγής των επιδικών στην κύρια δίκη εμπορευμάτων που τελούσαν υπό καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης, ενός εσφαλμένου κωδικού τελωνειακού συστήματος που χαρακτηρίζει την εξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων.

Το νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 4, σημεία 7, 8 και 13, του τελωνειακού κώδικα ορίζει:

«Κατά την έννοια του παρόντος κώδικα, νοούνται ως:

[...]

7) κοινοτικά εμπορεύματα: τα εμπορεύματα:

— [...]

— που εισάγονται από χώρες ή εδάφη που δεν αποτελούν μέρος του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας και τα οποία έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία,

— [...]

8) μη κοινοτικά εμπορεύματα: εμπορεύματα άλλα από εκείνα που αναφέρονται στο σημείο 7.

Με την επιφύλαξη των άρθρων 163 και 164, τα κοινοτικά εμπορεύματα χάνουν τον τελωνειακό τους χαρακτηρισμό από τη στιγμή που μεταφέρονται εκτός του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας.

- 13) επιτήρηση από τις τελωνειακές αρχές: οι ενέργειες στις οποίες προβαίνουν γενικά οι εν λόγω αρχές ώστε να εξασφαλίζουν την τήρηση της τελωνειακής νομοθεσίας και ενδεχομένως των άλλων διατάξεων που ισχύουν για τα εμπορεύματα που βρίσκονται υπό τελωνειακή επιτήρηση».

4 Το άρθρο 37 του κώδικα ορίζει:

«1. Τα εμπορεύματα που εισέρχονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας υπόκεινται σε τελωνειακή επιτήρηση από τη στιγμή της εισόδου τους. Μπορούν επίσης να υποβληθούν σε ελέγχους από τις τελωνειακές αρχές σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Παραμένουν υπό την επιτήρηση αυτή όσο διάστημα χρειάζεται ενδεχομένως για τον καθορισμό του τελωνειακού τους χαρακτήρα και, εφόσον πρόκειται για μη κοινοτικά εμπορεύματα και με την επιφύλαξη του άρθρου 82 παράγραφος 1, μέχρις ότου είτε αλλάξουν τελωνειακό χαρακτήρα, είτε εισαχθούν σε ελεύθερη ζώνη ή ελεύθερη αποθήκη, είτε επανεξαχθούν ή καταστραφούν σύμφωνα με το άρθρο 182.»

5 Το άρθρο 59, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα ορίζει:

«Τα κοινοτικά εμπορεύματα που αποτελούν αντικείμενο διασάφησης για το καθεστώς της εξαγωγής, της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, της διαμετακόμισης ή της τελωνειακής αποταμίευσης βρίσκονται υπό τελωνειακή επιτήρηση από τη στιγμή της αποδοχής της διασάφησης και έως τη στιγμή που εξέρχονται από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας ή καταστρέφονται ή μέχρις ότου ακυρωθεί η διασάφηση.»

6 Κατά το άρθρο 78 του κώδικα:

«1. Οι τελωνειακές αρχές είναι δυνατόν να επανεξετάσουν τη διασάφηση, αυτεπαγγέλτως ή εφόσον το ζητήσει ο διασαφιστής, μετά τη χορήγηση της άδειας παραλαβής των εμπορευμάτων.

2. Οι τελωνειακές αρχές μπορούν, μετά τη χορήγηση άδειας παραλαβής των εμπορευμάτων και προκειμένου να διαπιστώσουν την ακρίβεια των στοιχείων της διασάφησης, να προβαίνουν σε έλεγχο των παραστατικών και εμπορικών στοιχείων των σχετικών με τις πράξεις εισαγωγής ή εξαγωγής των εν λόγω εμπορευμάτων, καθώς και με τις μεταγενέστερες εμπορικές πράξεις που αφορούν τα ίδια εμπορεύματα. [...]

3. Όταν από την επανεξέταση της διασάφησης ή από τους εκ των υστέρων ελέγχους προκύπτει ότι οι διατάξεις που διέπουν το σχετικό τελωνειακό καθεστώς έχουν εφαρμοστεί βάσει ανακριβών ή ελλιπών στοιχείων, οι τελωνειακές αρχές, τηρώντας τις διατάξεις που έχουν ενδεχομένως θεσπιστεί, λαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα για να επανορθώσουν την κατάσταση λαμβάνοντας υπόψη τους τα νέα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεσή τους.»

7 Κατά το άρθρο 79, πρώτο εδάφιο, του τελωνειακού κώδικα, «[η] θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία προσδίδει τελωνειακό χαρακτήρα κοινοτικού εμπορεύματος σε κάθε μη κοινοτικό εμπόρευμα».

8 Το άρθρο 161, παράγραφος 5, του τελωνειακού κώδικα ορίζει:

«Η διασάφηση εξαγωγής πρέπει να κατατίθεται στο τελωνείο που είναι αρμόδιο για την επιτήρηση του τόπου όπου είναι εγκατεστημένος ο εξαγωγέας ή όπου τα εμπορεύματα συσκευάζονται ή φορτώνονται για τη μεταφορά εξαγωγής. Οι παρεκκλίσεις καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία της επιτροπής.»

9 Το άρθρο 182, παράγραφος 3, του κώδικα ορίζει:

«[...] Όταν ζητείται να επανεξαχθούν εμπορεύματα που έχουν υπαχθεί σε τελωνειακό καθεστώς άλλο από το καθεστώς διαμετακόμισης, πρέπει να υποβάλλεται διασάφηση κατά την έννοια των άρθρων 59 έως 78. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι παράγραφοι 4 και 5 του άρθρου 161.

[...]»

10 Το άρθρο 203, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα ορίζει:

«Τελωνειακή οφειλή κατά την εισαγωγή γεννάται:

— από την υπεξαίρεση [απομάκρυνση] υποκείμενου σε εισαγωγικούς δασμούς εμπορεύματος από την τελωνειακή επιτήρηση.»

11 Το άρθρο 204 του τελωνειακού κώδικα ορίζει:

«1. Τελωνειακή οφειλή κατά την εισαγωγή γεννάται:

α) από τη μη εκτέλεση μιας από τις υποχρεώσεις τις οποίες συνεπάγεται, για εμπόρευμα υποκείμενο σε εισαγωγικούς δασμούς, η παραμονή του σε προσωρινή εναπόθεση ή η χρησιμοποίηση του τελωνειακού καθεστώτος υπό το οποίο έχει τεθεί, ή

[...]

σε περιπτώσεις άλλες από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 203, εκτός αν αποδειχθεί ότι οι παραλείψεις αυτές δεν είχαν πραγματικές συνέπειες για την ορθή λειτουργία της προσωρινής εναπόθεσης ή του σχετικού τελωνειακού καθεστώτος.

2. Η τελωνειακή οφειλή γεννάται είτε τη στιγμή κατά την οποία παύει να τηρείται η υποχρέωση ή μη εκπλήρωση της οποίας γεννά την τελωνειακή οφειλή, είτε τη στιγμή κατά την οποία το εμπόρευμα τέθηκε υπό το συγκεκριμένο τελωνειακό καθεστώς εφόσον αποδεικνύεται εκ των υστέρων ότι ένας από τους όρους που καθορίστηκαν για την υπαγωγή του εν λόγω εμπορεύματος στο καθεστώς αυτό ή για την έγκριση μειωμένου ή μηδενικού εισαγωγικού δασμού λόγω της χρησιμοποίησης του εμπορεύματος για ειδικούς σκοπούς δεν είχε πράγματι τηρηθεί.

[...]»

12 Το άρθρο 236 του τελωνειακού κώδικα ορίζει:

«1. [...]

Η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών πραγματοποιείται εφόσον αποδεικνύεται ότι κατά τη στιγμή της βεβαίωσης τους το ποσό τους δε οφειλόταν νομίμως ή ότι το ποσό βεβαιώθηκε κατά παράβαση του άρθρου 220 παράγραφος 2.

Δεν χορηγείται επιστροφή ή διαγραφή δασμών, όταν τα γεγονότα που οδήγησαν στην πληρωμή ή τη βεβαίωση ποσού το οποίο δεν οφειλόταν νομίμως προκύπτουν από δόλιο τέχνασμα του ενδιαφερομένου.

2. Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών παραχωρείται κατόπιν υποβολής αιτήσεως στο αρμόδιο τελωνείο πριν από την εκπνοή προθεσμίας

τριών ετών από την ημερομηνία της γνωστοποίησης των εν λόγω δασμών στον οφειλέτη.

Η προθεσμία αυτή παρατείνεται αν ο ενδιαφερόμενος αποδείξει ότι δεν κατέθεσε την αίτησή του μέσα στην προθεσμία αυτή λόγω τυχαίου γεγονότος ή ανωτέρας βίας.

Οι τελωνειακές αρχές προβαίνουν αυτεπαγγέλτως στην επιστροφή ή τη διαγραφή δασμών όταν οι ίδιες διαπιστώνουν, μέσα στην προθεσμία αυτή, την ύπαρξη μιας από τις καταστάσεις που περιγράφονται στην παράγραφο 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο.»

13 Το άρθρο 865 του εκτελεστικού κανονισμού ορίζει:

«Θεωρείται ως διαφυγή εμπορεύματος από την τελωνειακή επιτήρηση, κατά την έννοια του άρθρου 203, παράγραφος 1, του κώδικα, η κατάθεση διασάφησης για το εν λόγω εμπόρευμα, άλλη ενέργεια που έχει τα ίδια νομικά αποτελέσματα, καθώς και η προσκόμιση στις αρμόδιες αρχές εγγράφου για θεώρηση, όταν με τις πράξεις αυτές προσδίδεται εσφαλμένα στο εν λόγω εμπόρευμα ο τελωνειακός χαρακτήρας κοινοτικού εμπορεύματος.

Όταν πρόκειται, ωστόσο, για αεροπορικές εταιρείες στις οποίες έχει επιτραπεί να χρησιμοποιούν απλουστευμένη διαδικασία διαμετακόμισης με δηλωτικό που διεκπεραιώνεται μέσω ηλεκτρονικού δικτύου, δεν θεωρείται ότι τα εμπορεύματα έχουν αποφύγει την τελωνειακή επιτήρηση αν, με πρωτοβουλία του ενδιαφερόμενου ή για λογαριασμό του, αυτά αντιμετωπίζονται ως μη κοινοτικά εμπορεύματα, προτού οι τελωνειακές αρχές διαπιστώσουν την ύπαρξη παρατυπίας και εφόσον η συμπεριφορά του ενδιαφερόμενου δεν συνεπάγεται απάτη.»

Οι διαφορές της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

Η υπόθεση C-430/08

- 14 Η Terex είναι επιχείρηση που κατασκευάζει μηχανήματα κατεδάφισης. Εισάγει διάφορα εξαρτήματα που συναρμολογούνται στα εν λόγω μηχανήματα. Τα εισαγόμενα εξαρτήματα αποτελούν αντικείμενο αναστολής δασμών βάσει του καθεστώτος ενεργητικής τελειοποίησης το οποίο προβλέπουν τα άρθρα 114 έως 129 του τελωνειακού κώδικα. Τα ως άνω μηχανήματα πωλούνται σε αγοραστές εντός και εκτός της Κοινότητας.
- 15 Όταν τα εμπορεύματα αυτά επανεξάγονται τηρουμένων των σχετικών προϋποθέσεων του καθεστώτος ενεργητικής τελειοποίησης, δεν οφείλονται δασμοί.
- 16 Από τον Ιανουάριο 2000 έως τον Ιούλιο 2002, διάφοροι εκτελωνιστές ενεργούντες για λογαριασμό της Terex ή αγοραστών ανέγραψαν στις διασαφήσεις εξαγωγής, τον κωδικό τελωνειακού καθεστώτος 10 00, που σημαίνει την εξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων, αντί του κωδικού 31 51, που είναι ο κατάλληλος για την επανεξαγωγή εμπορευμάτων που εισήχθησαν υπό το καθεστώς αναστολής δασμών.
- 17 Οι τελωνειακές αρχές έκριναν ότι οι διασαφήσεις επανεξαγωγής με εσφαλμένο κωδικό είχαν ως αποτέλεσμα να προσδώσουν εσφαλμένα στα επίδικα στην κύρια δίκη εμπορεύματα τον τελωνειακό χαρακτήρα κοινοτικών εμπορευμάτων, πράγμα που συνεπάγεται τελωνειακή οφειλή, σύμφωνα με το άρθρο 203, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα και το άρθρο 865 του εκτελεστικού κανονισμού. Εν πάση περιπτώσει, η τελωνειακή οφειλή γεννήθηκε βάσει του άρθρου 204, παράγραφος 1, στοιχείο α', του τελωνειακού κώδικα, δεδομένου ότι δεν έγινε η κοινοποίηση πριν από την επανεξαγωγή των μηχανημάτων, υποχρέωση την οποία προβλέπει το καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης.

- 18 Η Terex επιδίωξε, βάσει του άρθρου 78, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα, επανεξέταση των οικείων διασαφήσεων εξαγωγής προκειμένου να τακτοποιηθεί η κατάσταση. Οι τελωνειακές αρχές αρνήθηκαν να τροποποιήσουν τις διασαφήσεις με την αιτιολογία αφενός, ότι το αίτημα της Terex σκοπεύει την αλλαγή του εφαρμοστέου τελωνειακού καθεστώτος και, αφετέρου, ότι η κατάσταση δεν μπορεί να τακτοποιηθεί διότι ήταν αδύνατο να υποβληθεί αναδρομικά προηγούμενη κοινοποίηση πριν από την επανεξαγωγή των επιδικίων στην κύρια δίκη εμπορευμάτων.
- 19 Η Terex ζήτησε επιπλέον τη διαγραφή της τελωνειακής οφειλής βάσει του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα. Οι τελωνειακές αρχές απέρριψαν το αίτημα με την αιτιολογία ότι η Terex είχε επιδείξει «προφανή αμέλεια» που αποκλείει την εφαρμογή της διάταξης αυτής.
- 20 Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι δεν γεννάται τελωνειακή οφειλή στην κύρια δίκη βάσει του άρθρου 203 του τελωνειακού κώδικα. Τα εμπορεύματα που εξήγαγε η Terex δεν απέκτησαν τον χαρακτήρα κοινοτικών εμπορευμάτων κατά την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 7, του τελωνειακού κώδικα απλώς και μόνο με την αναγραφή στις διασαφήσεις εξαγωγής, εσφαλμένου κωδικού τελωνειακού καθεστώτος, ήτοι του κωδικού 10 00. Αντιθέτως, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι μπορεί να γεννηθεί στην κύρια υπόθεση τελωνειακή οφειλή βάσει του άρθρου 204 του τελωνειακού κώδικα η οποία ούτε ήρθη με εφαρμογή του άρθρου 859 του εκτελεστικού κανονισμού ούτε έχει παραγραφεί. Όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 78, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα στην υπόθεση αυτή, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι η διάταξη αυτή επιτρέπει την αποκατάσταση των πραγμάτων παρά το γεγονός ότι το άρθρο 182, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα απαιτεί κοινοποίηση πριν από την επανεξαγωγή των εμπορευμάτων.
- 21 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στην Terex πρόδηλη αμέλεια κατά την έννοια του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα. Συναφώς, φρονεί ότι η συμπεριφορά των τελωνειακών αρχών συνέβαλε κατά την οικεία περίοδο στην χρήση εσφαλμένου κωδικού τελωνειακού καθεστώτος.

22 Υπό τις συνθήκες αυτές, το VAT and Duties Tribunal ανέστειλε την διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Επιτρέπει ο τελωνειακός κώδικας, και συγκεκριμένα το άρθρο 78 την επανεξέταση της διασάφησης ώστε να διορθωθεί ο κωδικός τελωνειακού καθεστώτος και, αν το επιτρέπει, υποχρεούνται οι τελωνειακές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου να διορθώσουν τη διασάφηση και να επανορθώσουν την κατάσταση;

- 2) Υπό τις περιστάσεις που συνοψίζονται στις παραγράφους 3 έως 21 ανωτέρω, υπεξαιρέθηκαν τα εμπορεύματα εν προκειμένω παρανόμως από την τελωνειακή επιτήρηση κατά την έννοια του άρθρου 203, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα σε συνδυασμό με το άρθρο 865 του [εκτελεστικού κανονισμού];

- 3) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, γεννάται τελωνειακή οφειλή λόγω εισαγωγής κατά το άρθρο 203 του τελωνειακού κώδικα;

- 4) Αν υποτεθεί ότι δεν υπάρχει τελωνειακή οφειλή κατά το άρθρο 203 του τελωνειακού κώδικα, γεννάται τελωνειακή οφειλή βάσει του άρθρου 204, λαμβανομένων υπόψη
 - α) της διαπιστώσεως περί “πρόδηλης αμέλειας”

 - β) του ζητήματος μήπως οι τελωνειακές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου παρέβησαν το άρθρο 221, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα διότι δεν γνωστοποίησαν εμπροθέσμως την κατά το άρθρο 204 τελωνειακή οφειλή;

5) Λαμβανομένου υπόψη ότι:

α) δεν χωρεί επανόρθωση κατά το άρθρο 78 του τελωνειακού κώδικα,

β) έχει γεννηθεί τελωνειακή οφειλή και

γ) πρόκειται για ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 899 [του εκτελεστικού κανονισμού],

έκρινε βασίμως το δικαστήριο υπό τις περιστάσεις που εκτίθενται στις παραγράφους 3 έως 22 ανωτέρω και υπό τις ακόλουθες περιστάσεις ότι δεν υπήρξε πρόδηλη αμέλεια έτσι ώστε η τελωνειακή οφειλή πρέπει να διαγραφεί κατά το άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα;»

Η υπόθεση C-431/08

²³ Η Wilson και η Caterpillar κατασκευάζουν ηλεκτροπαραγωγά ζεύγη. Εισάγουν ανταλλακτικά που ενσωματώνονται στα ζεύγη αυτά, όπως και άλλα στοιχεία

κοινοτικής καταγωγής. Τα εισαγόμενα στοιχεία τελούν υπό καθεστώς αναστολής τελωνειακών δασμών στο πλαίσιο του συστήματος ενεργητικής τελειοποίησης. Τα ηλεκτροπαραγωγά ζεύγη πωλούνται βασικά σε αγοραστές εκτός της Κοινότητας.

- 24 Από τον Οκτώβριο του 2002 μέχρι τον Φεβρουάριο του 2005, οι εκτελωνιστές, που ενεργούσαν για λογαριασμό της Wilson και της Caterpillar ή για λογαριασμό των αγοραστών, χρησιμοποίησαν στις διασαφήσεις εξαγωγής των επιδίκων στην κύρια δίκη εμπορευμάτων τον κωδικό τελωνειακού καθεστώτος 10 00 που εφαρμόζεται στην εξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων αντί του κωδικού 31 51 που χαρακτηρίζει την επανεξαγωγή εμπορευμάτων που τελούν υπό καθεστώς αναστολής δασμών.
- 25 Στις 21 Φεβρουαρίου 2005, οι Wilson και Caterpillar πληροφόρησαν τις τελωνειακές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου ότι είχαν χρησιμοποιήσει εσφαλμένο κωδικό τελωνειακού καθεστώτος, και κατόπιν αυτού, οι εν λόγω αρχές εξέδωσαν πράξεις εκ των υστέρων επιβολής δασμών.
- 26 Όπως και στην περίπτωση της Terex, οι τελωνειακές αρχές θεώρησαν ότι η χρησιμοποίηση εσφαλμένου κωδικού συνεπάγεται υποχρέωση εξοφλήσεως των τελωνειακών δασμών επί των εμπορευμάτων που τελούσαν υπό καθεστώς αναστολής, ότι δεν χωρεί ανόρθωση της κατάστασης βάσει του άρθρου 78 του τελωνειακού κώδικα και ότι δεν συντρέχει λόγος που θα δικαιολογούσε διαγραφή δασμών κατ' εφαρμογήν του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα.
- 27 Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι τα επίδικα στην κύρια δίκη εμπορεύματα ήταν πάντα «μη κοινοτικά εμπορεύματα», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 8, του τελωνειακού κώδικα και ότι η αναγραφή εσφαλμένου κωδικού τελωνειακού καθεστώτος δεν μπορεί να τα θέσει υπό καθεστώς εξαγωγής, καθεστώς που προβλέπεται αποκλειστικά για κοινοτικά εμπορεύματα. Η απλή χρήση, δηλαδή, εσφαλμένου κωδικού τελωνειακού καθεστώτος δεν προσδίδει τον χαρακτήρα κοινοτικών εμπορευμάτων στα επίδικα στην κύρια δίκη εμπορεύματα, όπως προϋποθέτει το άρθρο 865 του εκτελεστικού κανονισμού.

- 28 Κατά το αιτούν δικαστήριο, τα επίδικα στην κύρια δίκη εμπορεύματα εξακολουθούν να παραμένουν υπό την επιτήρηση των τελωνειακών αρχών κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 13, του τελωνειακού κώδικα, ακόμη και αν η χρησιμοποίηση εσφαλμένου κωδικού τελωνειακού καθεστώτος παρεμπόδισε τις διαδικασίες ελέγχου των εν λόγω αρχών. Η ερμηνεία που υποστηρίζουν οι τελωνειακές αρχές προσδίδει στα άρθρα 203 του τελωνειακού κώδικα και 865 του εκτελεστικού κανονισμού τον χαρακτήρα κύρωσης για τη χρήση εσφαλμένου κωδικού, αντιβαίνοντας έτσι, κατά το αιτούν δικαστήριο, στην πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη.
- 29 Όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 78 του τελωνειακού κώδικα στην υπόθεση της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι η κατάσταση μπορεί να επανορθωθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου αυτού.
- 30 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο, αφού εξέτασε τις περιστάσεις της εκκρεμούς ενώπιόν του δίκης κρίνει ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στη Wilson και στην Caterpillar «πρόδηλη αμέλεια» κατά την έννοια του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα. Συναφώς, στηρίζεται κυρίως στο γεγονός ότι είναι περίπλοκοι οι εφαρμοστέοι κανόνες και ότι οι τελωνειακές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου δεν τήρησαν την υποχρέωση που είχαν να προειδοποιούν τους επιχειρηματίες για τις συνέπειες της χρησιμοποίησεως εσφαλμένου κωδικού τελωνειακού καθεστώτος.
- 31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το VAT and Duties Tribunal, Northern Ireland ανέστειλε την εκδίκαση της υποθέσεως και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Υπό τις συνθήκες που αναφέρονται συνοπτικώς κατωτέρω, διέφυγαν τα εμπορεύματα από την τελωνειακή επιτήρηση υπό την έννοια του άρθρου 203,

παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα, λόγω του αποτελέσματος του άρθρου 865 του [εκτελεστικού κανονισμού];

- 2) Σε περίπτωση που δοθεί καταφατική απάντηση στο πρώτο ερώτημα, γεννήθηκε συναφώς τελωνειακή οφειλή σύμφωνα με το άρθρο 203 του τελωνειακού κώδικα;

- 3) Αν στο πρώτο και δεύτερο ερώτημα δοθεί καταφατική απάντηση, καθιστά ο τελωνειακός κώδικας, και συγκεκριμένα το άρθρο 78, παράγραφος 3, δυνατή την επανεξέταση της διασαφήσεως προς διόρθωση του κωδικού τελωνειακού καθεστώτος και, ενδεχομένως, υποχρεούνται οι τελωνειακές αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου να τροποποιήσουν τη διασάφηση και να επανορθώσουν την κατάσταση;

- 4) Υπό τις συνθήκες και τις διαπιστώσεις που εκτίθενται στην απόφαση περί παραπομπής και σε περίπτωση που δεν μπορεί να γίνει επανόρθωση, σύμφωνα με το άρθρο 78 του τελωνειακού κώδικα, και εφόσον υφίσταται τελωνειακή οφειλή, υπό την έννοια του άρθρου 203 του τελωνειακού κώδικα, και συνομολογείται ότι υπήρχε ειδική κατάσταση, κατά την έννοια του άρθρου 899 του εκτελεστικού κανονισμού, μπορεί να κρίνει το αιτούν δικαστήριο ότι δεν υπήρξε πρόδηλη αμέλεια, οπότε μπορεί να διαγραφεί η τελωνειακή οφειλή σύμφωνα με το άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα και να ανακληθεί η πράξη επιβολής δασμών; Συγκεκριμένα, δικαιούνται οι αρμόδιες αρχές, εξετάζοντας αν υπήρξε πρόδηλη αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερόμενου επιχειρηματία, να λάβουν υπόψη το γεγονός ότι η μη τήρηση του καθήκοντος επιμελείας και ορθής διαχειρίσεως των τελωνειακών αρχών συνέβαλε στα σφάλματα που προκάλεσαν τη γένεση της τελωνειακής οφειλής;»

³² Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 13ης Νοεμβρίου 2008 οι υποθέσεις C-430/08 και C-431/08 ενώθηκαν προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του δευτέρου και του τρίτου ερωτήματος στην υπόθεση C-430/08 και επί του πρώτου και δευτέρου ερωτήματος στην υπόθεση C-431/08

- 33 Με τα ερωτήματα αυτά που πρέπει να συνεξεταστούν, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν ουσιαστικώς να διευκρινιστεί αν η χρησιμοποίηση, στις διασαφήσεις εξαγωγής, του κωδικού τελωνειακού καθεστώτος 10 00 που χαρακτηρίζει την εξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων αντί του κωδικού 31 51 που εφαρμόζεται στην επανεξαγωγή εμπορευμάτων που τελούν υπό καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης πρέπει να θεωρηθεί ως απομάκρυνση από την τελωνειακή επιτήρηση και αν γεννά τελωνειακή οφειλή βάσει του άρθρου 203, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα.
- 34 Σύμφωνα με το άρθρο 203, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα, η απομάκρυνση εμπορεύματος υποκειμένου σε δασμούς κατά την εισαγωγή από την τελωνειακή επιτήρηση γεννά τελωνειακή οφειλή λόγω εισαγωγής.
- 35 Ο όρος «διαφυγή από την τελωνειακή επιτήρηση» νοείται, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου ότι περιλαμβάνει κάθε πράξη ή παράλειψη που έχει ως αποτέλεσμα να εμποδίσει, έστω και προσωρινά, την αρμόδια τελωνειακή αρχή από την πρόσβαση σε εμπόρευμα που τελεί υπό τελωνειακή επιτήρηση και να διενεργήσει τους ελέγχους που προβλέπει η κοινοτική τελωνειακή νομοθεσία (βλ. αποφάσεις της 1ης Φεβρουαρίου 2001, C-66/99, D. Wandel, Συλλογή 2001, σ. I-873, σκέψη 47 της 11ης Ιουλίου 2002, C-371/99, Liberexim, Συλλογή 2002, σ. I-6227, σκέψη 55, της 12ης Φεβρουαρίου 2004, C-337/01, Hamann International, Συλλογή 2004, σ. I-1791, σκέψη 31, καθώς και της 29ης Απριλίου 2004, C-222/01, British American Tobacco, Συλλογή 2004, σ. I-4683, σκέψη 47).
- 36 Δεδομένου ότι η κοινοτική ρύθμιση δεν δίνει τον ορισμό του όρου αυτού, το άρθρο 865 του εκτελεστικού κανονισμού δίνει παραδείγματα περιστάσεων που πρέπει να θεωρούνται ως διαφυγή από την τελωνειακή επιτήρηση, κατά την έννοια του άρθρου 203, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα (βλ. προαναφερθείσα απόφαση D. Wandel, σκέψη 46).

- 37 Κατά το πρώτο εδάφιο του άρθρου 865 του εκτελεστικού κανονισμού, θεωρείται ως διαφυγή εμπορεύματος από την τελωνειακή επιτήρηση, κατά την έννοια του άρθρου 203, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα, η τελωνειακή διασάφηση του εμπορεύματος αυτού ή κάθε άλλη πράξη που έχει τα ίδια έννομα αποτελέσματα εφόσον οι πράξεις αυτές έχουν ως συνέπεια ότι προσδίδουν λανθασμένα στο οικείο εμπόρευμα τον τελωνειακό χαρακτήρα κοινοτικού εμπορεύματος.
- 38 Συναφώς, τα αιτούντα δικαστήρια, η Terex καθώς και οι Wilson και Caterpillar φρονούν ότι η αναγραφή του κωδικού τελωνειακού καθεστώτος 10 00 που χαρακτηρίζει την εξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων αντί του κωδικού 31 51 που εφαρμόζεται για την επανεξαγωγή εμπορευμάτων που τελούν υπό το καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης δεν μετέβαλε τον τελωνειακό χαρακτήρα των οικείων εμπορευμάτων τα οποία συνεπώς πρέπει να θεωρούνται πάντα ως μη κοινοτικά εμπορεύματα. Συγκεκριμένα, δεν είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία, πράγμα που θα τους προσέδιδε, σύμφωνα με το άρθρο 79 του τελωνειακού κώδικα, τον χαρακτήρα κοινοτικών εμπορευμάτων. Για την εφαρμογή όμως του άρθρου 865 του εκτελεστικού κανονισμού, δεν αρκεί το ότι η αναγραφή του τελωνειακού καθεστώτος δημιούργησε απλώς την εσφαλμένη εντύπωση ότι πρόκειται για κοινοτικά εμπορεύματα.
- 39 Η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.
- 40 Πράγματι, το άρθρο 865 του εκτελεστικού κανονισμού αφορά την περίπτωση όπου, με τις διασαφήσεις, προσδίδεται στα εμπορεύματα ο χαρακτήρας κοινοτικών εμπορευμάτων τον οποίο δεν έχουν έτσι ώστε μη κοινοτικά εμπορεύματα διαφεύγουν της τελωνειακής επιτήρησης στην οποία τα υποβάλλει ο τελωνειακός κώδικας, και συγκεκριμένα το άρθρο 37.
- 41 Συναφώς, υπογραμμίζονται οι ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν το καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης και ο ρόλος που έχει ειδικότερα, στο πλαίσιο αυτό, η αναγραφή του ορθού κωδικού τελωνειακού καθεστώτος, προκειμένου να εκτιμηθεί αν

η αναγραφή κωδικού που χαρακτηρίζει την εξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων προσβάλλει ή όχι τις δυνατότητες ελέγχου των τελωνειακών αρχών.

- 42 Πρέπει να σημειωθεί εκ προοιμίου, όπως παρατηρεί η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ότι το σύστημα ενεργητικής τελειοποίησης, το οποίο συνεπάγεται αναστολή τελωνειακών δασμών, αποτελεί εξαιρετικό μέτρο που σκοπεί να διευκολύνει την εξέλιξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων. Δεδομένου ότι το σύστημα αυτό ενέχει προφανείς κινδύνους για την ορθή εφαρμογή της τελωνειακής ρύθμισης και την είσπραξη των δασμών, οι υπαγόμενοι σ' αυτό υποχρεούνται να τηρούν αυστηρά τις υποχρεώσεις που υπέχουν. Ομοίως οι έναντι αυτών συνέπειες της μη τηρήσεως των υποχρεώσεών τους πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά.
- 43 Η υποχρέωση που απορρέει από το άρθρο 182, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα της καταθέσεως τελωνειακής διασάφησης που αναφέρει τον ορθό κωδικό του τελωνειακού καθεστώτος ο οποίος δείχνει ότι πρόκειται για επανεξαγωγή εμπορεύματος που είχε τεθεί υπό το σύστημα ενεργητικής τελειοποίησης έχει ιδιαίτερη σημασία για την τελωνειακή επιτήρηση στο πλαίσιο αυτού του τελωνειακού συστήματος.
- 44 Συγκεκριμένα, η ένδειξη του κωδικού τελωνειακού καθεστώτος που χαρακτηρίζει την επανεξαγωγή εμπορευμάτων που έχουν τεθεί στο σύστημα της ενεργητικής τελειοποίησης σκοπεί να εξασφαλίσει την αποτελεσματική επιτήρηση εκ μέρους των τελωνειακών αρχών δίνοντάς τους τη δυνατότητα να προσδιορίζουν, βάσει μόνον της τελωνειακής διασάφησης, τον χαρακτήρα των οικείων εμπορευμάτων χωρίς να απαιτούνται περαιτέρω εξετάσεις και διαπιστώσεις. Ο στόχος αυτός είναι μάλιστα κατά τούτο σημαντικότερος καθόσον τα εμπορεύματα που εισάγονται στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας παραμένουν υπό τελωνειακή επιτήρηση, σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 2, του τελωνειακού κώδικα, μόνο μέχρι τη στιγμή της επανεξαγωγής τους.
- 45 Συγκεκριμένα, η αναγραφή του κωδικού τελωνειακού καθεστώτος που χαρακτηρίζει την επανεξαγωγή των εμπορευμάτων τα οποία έχουν υπαχθεί στο καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης σκοπεί να δώσει τη δυνατότητα στις τελωνειακές αρχές να αποφασίσουν, την τελευταία στιγμή, τη διενέργεια τελωνειακού ελέγχου βάσει του

άρθρου 37, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα, δηλαδή να εξετάσουν αν τα επανεξαγόμενα εμπορεύματα αντιστοιχούν πράγματι στα εμπορεύματα που τέθηκαν υπό το καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης.

- 46 Κατά συνέπεια, η αναγραφή του κωδικού τελωνειακού καθεστώτος 10 00 στις διασαφήσεις εξαγωγής που αποτελούν το αντικείμενο της κύριας δίκης προσέδωσε λανθασμένα στα οικεία εμπορεύματα τον χαρακτήρα κοινοτικών εμπορευμάτων και κατ' αυτόν τον τρόπο προσέβαλε άμεσα τη δυνατότητα των τελωνειακών αρχών να διενεργήσουν τους ελέγχους βάσει του άρθρου 37, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα.
- 47 Υπό τις συνθήκες αυτές, η χρησιμοποίηση, στις διασαφήσεις εξαγωγής, του κωδικού τελωνειακού καθεστώτος 10 00 που χαρακτηρίζει την επανεξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων αντί του κωδικού 31 51 που χρησιμοποιείται στην περίπτωση επανεξαγωγής εμπορευμάτων που τελούν υπό το καθεστώς της ενεργητικής τελειοποίησης πρέπει να θεωρηθεί «διαφυγή» των εμπορευμάτων αυτών από την τελωνειακή εποπτεία (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση *British American Tobacco*, προαναφερθείσα, σκέψη 53).
- 48 Όσον αφορά, εξάλλου, το γεγονός ότι κατά την οικεία περίοδο δεν διενεργήθηκε ίσως έλεγχος των τελωνειακών αρχών, το στοιχείο αυτό δεν αποτελεί παράγοντα αποκλείοντα την εφαρμογή αυτής της έννοιας, της «διαφυγής από την τελωνειακή επιτήρηση». Πράγματι, σύμφωνα με τη νομολογία, για να υπάρχει «διαφυγή από την τελωνειακή επιτήρηση», αρκεί το εμπόρευμα να έχει πράγματι διαφύγει πιθανούς ελέγχους, ανεξάρτητα από το αν η αρμόδια αρχή διεξήγαγε πράγματι τέτοιους ελέγχους (βλ. απόφαση *British American Tobacco*, προαναφερθείσα, σκέψη 55).
- 49 Τέλος, η άποψη ότι η ερμηνεία αυτή του άρθρου 203, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα προσδίδει ανεπίτρεπτα στο άρθρο αυτό τον χαρακτήρα δυσανάλογης κύρωσης δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

- 50 Συγκεκριμένα, αφενός, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 42 της παρούσας απόφασης, οι υπαγόμενοι στο σύστημα ενεργητικής τελειοποίησης υποχρεούνται να τηρούν αυστηρά τις υποχρεώσεις που υπέχουν στο πλαίσιο αυτού του συστήματος. Αφετέρου, δεδομένου ότι τα επίδικα στην κύρια δίκη εμπορεύματα επανεξάγονται ως κοινοτικά εμπορεύματα, θα μπορούσαν ενδεχομένως να επανεισαχθούν στην Κοινότητα ως εμπορεύματα επιστροφής κατά την έννοια του άρθρου 185 του τελωνειακού κώδικα χωρίς να οφείλονται εισαγωγικοί δασμοί.
- 51 Κατόπιν των προεκτεθέντων στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-430/08 καθώς και στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση C-431/08 αρμόζει η απάντηση ότι η αναγραφή στις επίδικες στην κύρια δίκη διασαφήσεις εξαγωγής του κωδικού τελωνειακού καθεστώτος 10 00 που χαρακτηρίζει την επανεξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων αντί του κωδικού 31 51 που είναι ο ορθός για τα εμπορεύματα τα οποία τελούν υπό αναστολή δασμών βάσει συστήματος ενεργητικής τελειοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 203, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα και το άρθρο 865, πρώτο εδάφιο, του εκτελεστικού κανονισμού, γεννά τελωνειακή οφειλή.
- 52 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως αυτής, παρέλκει η απάντηση στο τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-430/08.

Επί του πρώτου ερωτήματος στην υπόθεση C-430/08 και επί του τρίτου ερωτήματος στην υπόθεση C-431/08

- 53 Με τα ερωτήματα αυτά που πρέπει να συνεξεταστούν, τα αιτούντα δικαστήρια ζητούν ουσιαστικώς να διευκρινιστεί, αν το άρθρο 78, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα επιτρέπει την επανεξέταση των διασαφήσεων εξαγωγής προκειμένου να διορθωθεί ο αναγραφόμενος κωδικός τελωνειακού συστήματος και αν ενδεχομένως οι τελωνειακές αρχές υποχρεούνται να τροποποιήσουν τις διασαφήσεις αυτές και να τακτοποιήσουν την κατάσταση.

- 54 Τα αιτούντα δικαστήρια υπογραμμίζουν σχετικώς ότι οι τελωνειακές αρχές αρνήθηκαν την εφαρμογή του άρθρου 78, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα με την αιτιολογία, αφενός, ότι επρόκειτο, στις κύριες υποθέσεις, όχι για διόρθωση των διασαφήσεων εξαγωγής, αλλά για αλλαγή τελωνειακής διαδικασίας και ότι, αφετέρου, η κατάσταση δεν μπορούσε να τακτοποιηθεί διότι δεν έγινε η προηγούμενη κοινοποίηση που επιβάλλει το άρθρο 182, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα.
- 55 Κατ' αρχάς, διαπιστώνεται, όπως παρατηρούν τα αιτούντα δικαστήρια καθώς και οι Wilson και Caterpillar, ότι το «οικείο τελωνειακό καθεστώς» κατά το άρθρο 78, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα ήταν το καθεστώς ενεργητικής τελειοποίησης, που εφάρμοσαν οι προσφεύγουσες της κύριας δίκης χρησιμοποιώντας κακώς τον κωδικό τελωνειακού καθεστώτος 10 00.
- 56 Ομοίως, πρέπει να απορριφθεί ο ισχυρισμός ότι το άρθρο 78, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα δεν μπορεί να θεραπεύσει την παράλειψη προηγούμενης κοινοποίησης που επιβάλλει το άρθρο 182, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα. Πράγματι, η ερμηνεία αυτή αντιβαίνει στη λογική του άρθρου αυτού που είναι να ευθυγραμμίσει την τελωνειακή διαδικασία προς την πραγματική κατάσταση. Στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 78, παράγραφος 3, δεν κάνει διάκριση μεταξύ των σφαλμάτων ή παραλείψεων που μπορούν να διορθωθούν και άλλων που δεν μπορούν. Οι όροι «ανακριβή ή ελλιπή στοιχεία» πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι καλύπτουν τόσο ουσιαστικά σφάλματα ή παραλείψεις όσο και σφάλματα ερμηνείας του εφαρμοστέου δικαίου (απόφαση της 20ής Οκτωβρίου 2005, C-468/03, Overland Footwear, Συλλογή 2005, σ. I-8937, σκέψη 63).
- 57 Έτσι, αντίθετα με την άποψη που υποστηρίζουν οι τελωνειακές αρχές και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου με τις παρατηρήσεις της, οι επίδικες στην κύρια δίκη περιπτώσεις εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 78 του τελωνειακού κώδικα και μπορούν, κατ' αρχήν, να αποκατασταθούν βάσει της διατάξεως αυτής.
- 58 Το άρθρο 78, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα ορίζει ότι οι τελωνειακές αρχές «μπορούν» αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήσεως του διασαφητή, να προβούν στην αναθεώρηση της διασαφήσεως, δηλαδή στην επανεξέτασή της. Όταν ο διασαφητής

ζητεί επανεξέταση, το αίτημά του πρέπει να εξεταστεί από τις τελωνειακές αρχές, τουλάχιστον ως προς το ζήτημα αν πρέπει ή όχι να διενεργηθεί επανεξέταση (απόφαση Overland Footwear, προαναφερθείσα, σκέψεις 45 και 46). Η διάταξη αυτή εξαρτά τη διενέργεια της επανεξέτασης που ζητεί ο διασαφητής από την εκτίμηση των τελωνειακών αρχών όσον αφορά την αρχή όσο και το αποτέλεσμα της (βλ. απόφαση Overland Footwear, προαναφερθείσα, σκέψη 66).

- 59 Στο πλαίσιο της πρώτης αυτής εκτιμήσεως, οι τελωνειακές αρχές λαμβάνουν ιδίως υπόψη τη δυνατότητα να ελεγχθεί το περιεχόμενο της προς επανεξέταση διασαφήσεως και της αιτήσεως επανεξετάσεως (απόφαση Overland Footwear, προαναφερθείσα, σκέψη 47).
- 60 Αν η επανεξέταση παρίσταται κατ' αρχήν δυνατή, οι τελωνειακές αρχές οφείλουν μετά το πέρας της εκτιμήσεώς τους και υπό την επιφύλαξη της ασκήσεως ενδίκου βοηθήματος, είτε να απορρίψουν την αίτηση του διασαφητή με αιτιολογημένη απόφαση είτε να προβούν στη ζητούμενη επανεξέταση (βλ. απόφαση Overland Footwear, προαναφερθείσα, σκέψη 50).
- 61 Στην τελευταία αυτή περίπτωση οι τελωνειακές αρχές επανεξετάζουν τη διασάφηση και κρίνουν τη βασιμότητα των ισχυρισμών του διασαφητή βάσει των γνωστοποιηθέντων στοιχείων (απόφαση Overland Footwear, προαναφερθείσα, σκέψη 51).
- 62 Αν από την επανεξέταση προκύπτει ότι οι διατάξεις που διέπουν το οικείο τελωνειακό καθεστώς εφαρμόστηκαν βάσει ανακριβών ή ελλιπών στοιχείων και ότι οι στόχοι του συστήματος ενεργητικής τελειοποίησης δεν απειλήθηκαν ιδίως καθόσον τα εμπορεύματα που αποτελούν το αντικείμενο αυτού του τελωνειακού συστήματος επανεξήχθησαν πράγματι, οι τελωνειακές αρχές οφείλουν, σύμφωνα με το άρθρο 78, παράγραφος 3, του τελωνειακού κώδικα, να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα για να

επανορθώσουν την κατάσταση λαμβάνοντας υπόψη τους τα νέα στοιχεία που βρίσκονται στη διάθεσή τους (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση *Overland Footwear*, προαναφερθείσα, σκέψη 52).

63 Όταν προκύπτει ότι, τελικώς, οι εισαγωγικοί δασμοί δεν οφείλονταν νομίμως κατά τον χρόνο της καταβολής τους, το δέον μέτρο για την επανόρθωση της καταστάσεως δεν μπορεί να είναι άλλο από την επιστροφή τους (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση *Overland Footwear*, προαναφερθείσα, σκέψη 53).

64 Η επιστροφή αυτή θα γίνει ενδεχομένως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 236 του τελωνειακού κώδικα, εφόσον πληρούνται οι όροι της διατάξεως αυτής, δηλαδή, ειδικότερα, απουσία δόλιου τεχνάσματος του διασαφητή και τήρηση της, τριετούς καταρχήν, προθεσμίας για την υποβολή της αιτήσεως επιστροφής (βλ., κατ' αυτήν την έννοια, απόφαση *Overland Footwear*, προαναφερθείσα, σκέψη 54).

65 Βάσει των προεκτεθέντων στο πρώτο ερώτημα στην υπόθεση C-430/08 και στο τρίτο ερώτημα στην υπόθεση C-431/08 αρμόζει η απάντηση ότι το άρθρο 78 του τελωνειακού κώδικα επιτρέπει την επανεξέταση της διασάφησης εξαγωγής των εμπορευμάτων προκειμένου να διορθωθεί ο κωδικός τελωνειακού καθεστώτος που τους έδωσε ο διασαφητής και ότι οι τελωνειακές αρχές υποχρεούνται, αφενός, να εξετάσουν μήπως οι διατάξεις που διέπουν το οικείο τελωνειακό καθεστώς εφαρμόστηκαν βάσει στοιχείων ανακριβών ή ελλιπών και μήπως δεν απειλήθηκαν οι στόχοι του συστήματος ενεργητικής τελειοποίησης, ιδίως καθότι τα εμπορεύματα που αποτελούν αντικείμενο αυτού του τελωνειακού συστήματος επανεξιχθήσαν πράγματι, καθώς και, αφετέρου, να λάβουν ενδεχομένως τα αναγκαία μέτρα για την επανόρθωση της κατάστασης λαμβάνοντας υπόψη τα νέα στοιχεία που έχουν στη διάθεσή τους.

66 Κατόπιν της απαντήσεως στα ερωτήματα αυτά παρέλκει η απάντηση στο πέμπτο ερώτημα στην υπόθεση C-430/08 και στο τέταρτο ερώτημα στην υπόθεση C-431/08.

Επί των δικαστικών εξόδων

⁶⁷ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, σ' αυτά εναπόκειται να αποφανθούν επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Η αναγραφή στις επίδικες στην κύρια δίκη διασαφήσεις εξαγωγής του κωδικού τελωνειακού καθεστώτος 10 00 που χαρακτηρίζει την επανεξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων αντί του κωδικού 31 51 που είναι ο ορθός για τα εμπορεύματα τα οποία τελούν υπό αναστολή δασμών βάσει του συστήματος ενεργητικής τελειοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 203, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, καθώς και του άρθρου 865, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού 2913/92, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 1677/98 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 1998, γεννά τελωνειακή οφειλή
- 2) Το άρθρο 78 του κανονισμού 2913/92 επιτρέπει την επανεξέταση της διασάφησης εξαγωγής των εμπορευμάτων προκειμένου να διορθωθεί ο κωδικός τελωνειακού καθεστώτος που τους έδωσε ο διασαφητής και οι τελωνειακές αρχές υποχρεούνται, αφενός, να εξετάσουν μήπως οι διατάξεις που διέπουν το οικείο τελωνειακό καθεστώς εφαρμόστηκαν βάσει στοιχείων ανακριβών ή ελλιπών και μήπως δεν απειλήθηκαν οι στόχοι του συστήματος ενεργητικής τελειοποίησης, ιδίως καθότι τα εμπορεύματα που αποτελούν αντικείμενο αυτού του τελωνειακού συστήματος επανεξήχθησαν πράγματι,

καθώς και, αφετέρου, να λάβουν ενδεχομένως τα αναγκαία μέτρα για την επανόρθωση της κατάστασης λαμβάνοντας υπόψη τα νέα στοιχεία που έχουν στη διάθεσή τους.

(υπογραφές)